

korlatilag csak úgy lehet megoldani, hogy biztosítani kell a minőségbiztosítási rendszer és az akkreditációs eljárás megszervezésében az összes érdekeltek valamilyen szintű képviselését. A képviseleti alapon létrejött akkreditációs bizottság felállítja az akkreditálás formai feltételeit. Lényeges, hogy itt az akkreditálási eljárás nem intézményekre, hanem továbbképzési programokra irányul. Azt is fontos tisztázni, hogy az egész akkreditációs eljárás elsősorban a formai elemekre kell vonatkozzon. Elsődleges célja, meg nem felelő szervezettségű továbbképzések kiszűrése. Természetesen az egész rendszer felállítása nem képzelhető el egy koordináló iroda működtetése nélkül. Az akkreditálási eljárás lényegében az intézmények részéről egymás bizonyos továbbképzési programjainak kölcsönös elismerését jelenti, mégis az ezzel kapcsolatos adminisztráció végzése és a dokumentumok kezelése nem képzelhető el egyik intézmény keretében, de valamely főhatóságnál sem.

A rendszer nagyjából úgy néz ki, hogy a koordinációs iroda megszervezi az érintett választott program-akkreditációs bizottság létrehozását. Ez a bizottság (esetleg albizottsága) elkészítené az akkreditálás formai feltételeit. Ennek alapján a bizottság az akkreditálásra benyújtott továbbképzési programokat elbírálná.

A valóságban egy program akkreditálása a végrehajtás utáni ellenőrzés eredményétől kellene függjön, ami természetesen lehetetlen. Ugyanakkor az előzetes akkreditálásnak a legrészletesebb biztosítérendszer ellenére is lehet némi kockázata. Tudvalevő, hogy vannak remek pályázatkészítő szakemberek és kiváló továbbképzők. Az is közismert, hogy e kettő nem mindig esik egybe. Minthogy az oktatási tevékenység nem mérhető azzal az egzaktsággal amivel például egy munkadarabnak, vagy készüléknek a minőségbiztosítás szempontjából fontos tulajdonságai, valószínűleg figyelembe kell venni a továbbképzést szervező szervezet, illetve az oktató személyek beválását az akkreditált programok végrehajtásában.

Nyilvánvaló, hogy egyedi, egyszeri programokat, meglehetősen nehéz és nem is nagyon érdemes akkreditáltatni. Azokat a folyamatosan tartható programokat viszont igen, amelyek résztvevőinek esélyük lehet valamilyen felsőoktatási intézményben hallgatói kredit ekvivalenciára. Ez elsősorban nyilván a felsőoktatási intézményeken mulik. Az akkreditálás rendszerének azonban nagyon fontos eleme a nyitottság. Ha tehát valamilyen akkreditációs feltételt megszabunk, akinek a programja annak eleget tesz, annak programját kötelesek vagyunk akkreditálni.

Az esetleges felsőoktatási továbbképzési kreditet érő tanfolyamok akkreditálása persze az itt vázolttól valamelyest eltérő kell legyen. Ezek esetében ugyanis nem elég a továbbképzéssel foglalkozók konszenzus alapján történő akkreditációja, hanem állami garanciát is be kell tudni építeni az akkreditálás rendszerébe. Más kérdés, hogy ez minőségileg magasabb követelményszintet jelent-e, mint (ha létrejön) a továbbképzők összességének legitimációja.

BARDÓCZ-TÓDOR ANDRÁS

Matti Kujasalo kiállítása Budapesten

Matti Kujasalo kapta Finnországban az „Év művésze” kitüntető címet 1994-ben. Ez a számunkra szokatlan kitüntetés Finnországban komoly dolog: egyfelől valódi presztízst biztosít az így elismert művészeknek, másfelől pedig jelentékeny összegű pénzzel is támogatja az alkotót. És ami a legfontosabb megrendezték a kitüntetett munkásságát bemutató életmű-kiállítást, amelyet első ízben természetesen a finn közönség láthatott a főváros „műcsarnokában”, a Helsingin Taidehalliban 1994 augusztusától szeptember közepéig.

Ha már a szervezők rengeteg időt, pénzt, munkát áldoztak a kiállításra – számos komoly szponzor támogatásával – elhatározták: lehetőleg minnél több helyen mutatják be azt. Így volt megtekinthető a kiállítás 1994 december végétől 1995 februárig Budapesten,

s így kerül sorra 1995-ben Németországban két helyen, hogy aztán az utazás 1997-ben fejeződjék be. A kiállítást természetesen nagyszabású életmű-katalógus kíséri, melyben jól áttekinthetően sorakoznak Kujasalo művei 1973-tól napjainkig. Mind a katalógusban mind pedig a kiállításon egy rendkívül következetes életpályát tekinthetünk át. Matti Kujasalo, aki a finn absztrakt konstruktivisták talán legkiemelkedőbb képviselője, a hatvanas évek végétől rendíthetetlenül készíti geometrikus rasztereit. Egy interjúban ugyan kifejtette, hogy művészetére sokkal inkább hatott a hatvanas évek végi amerikai útja, *Ad Reinhardt*, *Josef Albers* valamint az emblemikus pop-art, mondjuk *Indiana*, valamint az op-artból talán *Vasarely* és *Briget Riley*, mint a franciás hagyományokkal teli finn konstruktivizmus és annak nagymesterei, *Unto Pusa*, vagy *Sam Vanni*, ám a külső szemlélő számára ezek a nagyon finom árnyalatnyi eltérésű eredettörténetek kevésbé érzékelhetőek.

Kujasalot az op-arttól kétségkívül megkülönbözteti az igen markáns komponálási mód: a minden irányban nyitott op-art szerkezettel szemben az ő képei zártak, egyértelmű és határozott konstrukciók. A képek felületét vonalak, raszterek alkotják, függőleges-vízszintes mozgások, átlók rendszere „mozog” egy homogén háttér előtt. Ezek a vizuális mozgások hozzák létre Kujasalo képein a teret. A színek erőteljesen visszafogottak, szürkék, feketék, kékesszürkék, illetve kombinációi. A háttér fehér vagy fekete, Kujasalo a hetvenes évekig használt erőteljesebb színeket, még 1980-ban is festett fehér alapon vöröset, vagy zöldet. De egyik esetben sem a szín játszott nála a főszerepet, hanem mindig háttérbe szorul a szerkezet és a forma mögött.

A művész minden képe egy hosszú folyamat: egyszerre rendkívül egyszerű, tiszta formák kapcsolatrendszerre, másrészt pedig igencsak bonyolult összefüggésrendszerek hálója. Az elemi geometriai formák egyre ismétlődnek rajtuk, felületüket alkotó négyzetek a háttér négyzethálója előtt lassan elfordulnak a függőleges-vízszintes alapállapotukból, és ez a finom mozgás hozza létre azt a bonyolult rácsritmust, ami Kujasalo képeinek lényege.

A nyugtalanságérzet különösképpen felerősödik, amikor Kujasalo formázott vásznakat használ, tehát amikor köralakú képet, osztott táblájú festményt készít, illetve sarkára állított négyzetet, háromszög formájú képfelületet képez.

1978-óta Kujasalo háromdimenziós munkákat is alkot, melyeken a vonalak a függőlegesből vagy vízszintesből átlókká fordulnak át, s belépnek a térbe. Szobrai teljesen azonos rendezőelvek szerint születnek, mint a festményei, mégis sokkal valóságosabbak és kézzelfoghatóbban jelenítik meg Kujasalo geometrikus rendszerét.

Matti Kujasalo a szisztematikus konstruktivizmus művelőjeként egyrészt teljesen egyedi esetnek számít. Másrészt számomra a finn geometria túlságosan is monotonnak tűnik, ahol is a rendezőelvek végtelen következetessége, a vonal és négyzet szigorú ritmusa, ruhaszövetre emlékeztető ismétlődése fárasztó, kevés valódi vizuális gyönyört kelthető tevékenységgé válik. Persze lehet, hogy ez csak lelkialkat kérdése, de a művészeti puritánságnak ez a foka, a szeriális ismétlődések konok monotonmiája távol áll tőlem, s talán az európai hagyományoktól is.

Kujasalo Ludwig Múzeum-beli kiállítása, és annak rendkívül alapos katalógusa ugyanakkor lenyűgöző volt: iskolapélda arra, hogy egy kicsi és meglehetősen egyedi kultúrájú és művészetű ország hogyan és miként ismertetheti meg kortárs művészetét a világgal. Így kell ezt csinálni.

FITZ PÉTER

Merlin legújabb varázslata

Magyarország színházi struktúrájának mind a mai napig természetes része a bérletrendszer: e nélkül a legtöbb nagy színház számára – a vidéki helyzetről nem is beszélve – szinte a lehetetlennel lenne egyenlő megtölteni a nézőteret. Az elmúlt évek színházi gyakorlatában bevett szokás volt azonban az is, hogy egyes színházak – Nemzeti, Erkel (1) – ún. ifjúsági bérletsorozatokot hirdettek meg, amelyek látogatói közt elsősorban a középiskolás korosztály képviseltette magát nagy számban. Ebben az esetben az emlí-